

Česká republika

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský výchovný ústav, Měcholupy 2

Adresa: Měcholupy 2, 339 01 Klatovy

Identifikátor školy: 600 022 927

Termín konání komplexní inspekce: 7. – 9. leden 2003

Čj.:	07 1118/03-5063
Signatura:	kd2pw205

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský výchovný ústav je koedukovaným školským zařízením, které zabezpečuje realizaci výkonu ústavní, případně ochranné výchovy. V rámci své kompetence pečuje o děti plnící povinnou školní docházku (částečně i při profesní přípravě) podle jejich individuálních potřeb při plnění úkolů výchovného, vzdělávacího a sociálního charakteru. Zřizovatelem zařízení je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 (dodatkem č. 4 zřizovací listiny – čj. 12 309/02-21 ze dne 4. února 2002 – byl upřesněn název instituce s účinností od 1. března 2002). Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení vydalo MŠMT ČR pod čj. 12 377/2002-21 dne 4. února 2002 s určením identifikátoru, právní formy a stanovením sdružovaných součástí: speciální základní škola, zvláštní škola, dětský výchovný ústav, internátní jídelna. Stanovena kapacita 48 lůžek.

Ředitelka zařízení byla (na základě výsledku konkurzního řízení) do funkce jmenována ke dni 1. července 2002 (jmenovací dekret čj. 22 226/2002-26 z 25. června 2002).

Územně příslušným diagnostickým pracovištěm je Dětský diagnostický ústav v Plzni.

Zařízení je umístěno v malé obci s obtížným dopravním spojením veřejného charakteru.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovy a vzdělávání
- materiálně-technických podmínek výchovy a vzdělávání
- průběhu a výsledků výchovné a vzdělávací činnosti v zařízení
- základního organizačního uspořádání
- dodržování práv a povinností dětí umístěných v zařízení
- systému výchovně vzdělávací práce a stanovených opatření
- uplatňování práv a povinností ředitelky zařízení
- úrovně poskytování kapesného, věcné pomoci a osobních darů
- respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu vůči zařízení

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální vybava ve smyslu odborné a pedagogické způsobilosti naplňuje pouze částečně základní podmínky poslání daného zařízení. Velmi pozitivní je situace v případě vedení ústavu – ředitelka i zástupce ředitelky (vedoucí vychovatel) splňují požadavek vysokoškolské průpravy obecně pedagogického i speciálně pedagogického charakteru.

V učitelském sboru (6 pracovníků včetně ředitelky) je obecně pedagogicky erudováno pět učitelů, tj. 83,3 %, speciálně pedagogického vzdělání pak dosáhli tři pracovníci, tj. 50 %. Dětský výchovný ústav (perspektivně Dětský domov se školou) pracuje v rámci resocializační péče s dětmi základní i zvláštní školy. Této okolnosti je věnována v průpravném slova smyslu výrazná pozornost – je podporováno specificky pojaté další studium v diferencovaném zaměření psychopedického či etopedického typu.

V desetičlenném sboru vychovatelů (včetně vedoucího vychovatele – zástupce ředitelky) je obecně pedagogická připravenost 50 %, speciální pedagogiku absolvovali zatím jen dva pracovníci, tj. 20 %. Dvě vychovatelky studují speciální pedagogiku v příslušné formě celoživotního vzdělávání na vysoké škole, jedna vychovatelka studium zahájí v akademickém roce 2003/04. V uvedeném hodnotícím pohledu je zahrnut i jen dílčí úvazek (0,26) vychovatelského charakteru.

Je zpracován harmonogram dalšího odborného růstu pracovníků (nejen pedagogických) tak, aby s ohledem na potřeby provozu zařízení nenastaly organizační potíže a nebyl oslaben výkon přímé výchovné a vzdělávací činnosti – zájem pracovníků o doplňování kvalifikace je jednoznačně vedením podporován. Základní organizační struktura umožňuje účinné řízení školského zařízení, přenos dat, pokynů a informací je zabezpečen prostřednictvím pravidelného systému porad a kontaktů vedení ústavu s příslušnými kategoriemi pracovníků. Pedagogické rady jsou organizačně zabezpečeny v požadovaném a potřebném sledu, obsahově zabírají úseky přímé vzdělávací a výchovné práce ve škole i mimoškolních aktivitách. Je doložena skutečnost seznámení se se závěry a konkrétními úkoly – porady vychovatelů vede vedoucí vychovatel – zástupce ředitelky a jsou z pohledu četnosti konány ve čtrnáctidenní frekvenci (přítomnost ředitelky je téměř pravidelná). Schůzky učitelského sboru (řídí a vede ředitelka) nejsou datumově předem dány, vychází z aktuální situace a naléhavosti řešení. Provozní porady jsou čtvrtletní. Pro zajištění potřebné míry vzájemné informovanosti (především ve smyslu hodnocení dětí) je veden učiteli a vychovateli společný kontaktní sešit s denními záznamy – využitelnost i v závěru dne na jednotlivých výchovných skupinách. Kniha hlášení pak podává ucelené náhledy na stav dětí, výraznější události během dne, je místem písemných pokynů vedení. Je rovněž využíváno vývěskového systému přenosu informací (ve čtyřech místech).

Dětská samospráva není ustavena, při plánování programové skladby v rámci týdenního režimu je názor dětí diferencovaně respektován, přání pak korektivně posuzována (ověřeno při přímých řízeních i spontánně vzniklých rozhovorech s dětmi v rámci volnějších večerních činností).

Kontakt s rodiči (resp. osobami odpovědnými za výchovu dětí) je podporován, přijetí dítěte do zařízení je ihned avizováno s poskytnutím nejdůležitějších informací. Stanovené návštěvní dny jsou určeny pouze orientačně, rodiče mohou svůj zájem projevit i v jiných dnech – vždy je jim věnována patřičná míra pozornosti (vedení, sociální pracovníce, ostatní) – osobní kontakt dětí se svými rodiči má i své vycházkové zázemí (celodenně) apod.

V posledních dvou letech došlo ke změně personální skladby sboru, nově nastoupili dva učitelé a jeden vychovatel. Novým pracovníkům se věnuje jak vedení ústavu (instruktážní a více méně nedirektivní formou), tak je situace řešena i pověřením kontaktem, sledováním, radou a bezprostřední pomocí některého ze zkušenějších pracovníků zařízení. Záležitost není chápána formálně, je prováděno průběžné hodnocení a případná korekce.

Kontrolní a hospitační činnost vedoucích pracovníků má plánovitý ráz, zpracované zásady (podrobně analyzován podkladový materiál) mají velmi úzký vztah k činnostem v zařízení. Je sledována úroveň spolupráce jednotlivých kategorií pracovníků, základní povinná dokumentace, přípravy na přímou výchovně vzdělávací práci, respektování režimových složek převýchovy jako prostředku přímého působení, výkon nočních služeb, okolnosti přiznávání a hospodaření s kapesným a další. Oba vedoucí pracovníci se podílí ve střídavém pojetí na sledování úrovně výukového i volnočasového zaměstnání dětí. Přijímaná opatření jsou validní, je zjevný přenos na společná jednání při potřebě zobecnění, je patrná zpětná vazba i odraz v dalším plánování.

Část pedagogických pracovníků absolvovala kurzovou formu sociálně psychologického výcviku – spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Klatovech,

psychoterapeutická průprava vhodného rozsahu realizována nebyla. Výběrovým způsobem (se zajištěním přenosu informací) jsou pracovníci vysíláni na nabízené průpravné akce jednotlivých vzdělávacích institucí (PC a PF v Plzni, Aula, SŠ Č. Budějovice apod.)

V průběhu komplexní inspekce nebyly při hospitačních pobytech ve třídách či v činnostech odpoledního nebo večerního programu jednotlivých výchovných skupin, zaznamenány výraznější problémy kázeňského charakteru, vnitřní klima zařízení nevykazovalo známky napětí, příkazového řešení, represe. Chápání plné míry odpovědnosti za svěřenou třídu nebo výchovnou skupinu (v daném časovém úseku plnění povinnosti) je evidentně vedením vyžadováno.

Zaměstnanci zařízení jsou hodnoceni podle jim známých kritérií (zveřejněno), dvakrát ročně probíhá týmově pojaté posouzení situace. Závěry jsou vždy projednány – příloha vnitřního platového předpisu je srozumitelná.

Úsek sociálně právní agendy a spisové dokumentace dětí je zabezpečován kvalifikovanou sociální pracovníci (absolventka vyšší odborné školy odpovídajícího zaměření – dále pokračuje ve studiu daného oboru na Masarykově univerzitě v Brně). Kontrolou dokumentace umístěných dětí byla ověřena správnost uložení (eliminace nevhodného nakládání) – veškeré osobní dokumenty jsou v kanceláři zmíněné pracovníce (její pracovní prostředí ovšem není pro danou činnost vhodné). Při přijetí nového dítěte se na dané operaci sociální pracovníce bezprostředně podílí – došlo ke zlepšení avizace příchodu dítěte z příslušného diagnostického ústavu – přebírá spisový materiál, hovoří s dítětem, kontaktuje rodiče, resp. zákonné zástupce. Účastní se pravidelných pondělních společných shromáždění dětí, kde (kromě jiného) je dítě představeno celému zařízení a blíže s vrstevníky kontaktováno. Sleduje včasnost prostudování osobního spisu dítěte příslušným pedagogickým pracovníkem (pokud možno ještě tentýž den). Je kontaktním pracovníkem ve vztahu k orgánům sociálně právní ochrany dítěte daných referátů sociálních věcí, má přehled o jejich návštěvách v zařízení. Minimálně jedenkrát týdně přichází do jednotlivých výchovných skupin, neomezuje možnost rozhovoru dítěte s ní, naopak nabízí co nejširší míru vzájemných kontaktů.

Sledováním úrovně řízení správního charakteru u dětí zařazených v rámci plnění povinné školní docházky do zvláštní školy (celkem sedm dětí, z toho šest dívek) nebyly zjištěny rozpornosti (rozhodnutí založena). Doklad o požadovaném provedení rediagnostiky je v pořádku (dva případy – z toho u jedné dívky po dohodě s DDÚ Dobřichovice: vliv objektivního charakteru).

V současné době je v zařízení pět dětí na základě vydaného předběžného opatření (všechna jsou krátkodobá). V případě prolongace sociální pracovníce podniká příslušné upozorňovací kroky. U ostatních dětí je doloženo nařízení ústavní výchovy.

Bezprostřední kontakt s rodinným zázemím umístěných dětí není příliš častý, je spíše využíváno rozvozových akcí při povolených delších pobytech dětí u rodičů či jiných příležitostí. Znalost osobní a rodinné situace dětí je ovšem velmi dobrá. Sociální pracovníce sleduje i věcnost a průběh podmíněného propuštění v souvislosti s profesní přípravou – v době komplexní inspekce se jednalo o tři dívky, které s vědomím orgánu sociálně právní ochrany navštěvují učební obory a bydlí doma.

Celkově je sledovaná oblast hodnocena v pásmu průměru.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Zařízení je umístěno v původně účelové školské budově. Prostory tříd jsou přiměřené potřebám, jejich estetická úroveň je v souhrnu pozitivní, byly uskutečněny některé modernizační kroky – výměna lavic a celkového vnitřního vybavení vůbec. Je k dispozici pěkná tělocvična s nově instalovanou posilovnou a vhodně umístěnou nářadovnou. Zlepšeno bylo prostředí šaten a přezouvání. Pro účely sportovního využití jsou nakoupena jízdní kola, pro jednu výchovnou skupinu je kompletní lyžařské vybavení, jsou instalovány stoly pro stolní tenis (četně trvale vybudovaných na pozemku vně objektu). V průběhu roku 2002 byla zřízena dvě hřiště (odbíjená, kopaná), dokoupeno vybavení pro turistiku, modelářství, ruční práce, výtvarné činnosti apod. Nově zřízená počítačová učebna začíná plnit své poslání.

V rámci ubytování mají děti každé výchovné skupiny k dispozici kompletní prostorové zázemí – obývací pokoj s výbavou audiovizuální technikou, většinou i s příruční knihovničkou, čtyřlůžkové ložnice (povětšinou využívány třemi dětmi – zatím, v době nižšího kapacitního vytížení ústavu), velmi solidní sociální uspořádání. Provedené obkladové práce (dřevem) výrazně zlepšily vzhled i kulturu bydlení. Investované prostředky byly vynaloženy jednoznačně účelně, je evidentní snaha přiblížit dané prostředí podobě rodinného soužití – vliv prostředí se promítá i do celkového výsledku resocializační práce: daří se snižovat (a to výrazně) a eliminovat některé nevhodné tendence dětí – ničení majetku, poškozování věcí druhých. Osobní podíl dětí na tvorbě svého prostředí má odraz i ve změně vztahu k práci kamaráda i své vlastní.

Prostor společného stravování (jídlna, kuchyně) nevykazuje potřebnou úroveň, pro rok 2003 je připravena větší realizace rekonstrukce a přístavby.

Místnost pro zdravotní účely („nemocnička“) je zařízena velmi jednoduše, má potřebné sociální zázemí – v případě pobytu dítěte je zajištěn stálý dozor (běžné onemocnění je řešeno pobyttem dítěte ve své ložnici).

Pozitivně je využito vstupního prostoru do budovy, kde je ve stálé expozici prezentována činnost žáků z času školní výuky i z oblasti konaných mimoškolních aktivit, veřejného zapojení, soutěží a přehlídek.

V objektu je i obsazený služební byt, jehož využití pro účely převýchovné práce je plánováno a připravováno – zákon č. 109/2002 Sb. stanoví nové podmínky chodu zařízení.

Výrazným handicapem ovlivňujícím negativně záměry vedení a systému reedukační práce je absence vhodného dopravního prostředku – především mikrobuse. Excentrická poloha ústavu neumožňuje potřebnou míru kontaktu dětí s veřejným děním, společenským životem, brzdí možnosti účasti na řadě pořádaných akcí v regionu i v rámci zařízení podobného typu v ČR. Jsou tak nevhodně omezovány aktivity náročné etapy letních prázdninových činností, plány víkendových náplní, zimních možností apod.

Postupně je vyrovnáván dílčí nedostatek v oblasti výbavy učebnicemi a učebními pomůckami – jejich využití a využívání je v současné době předmětem sledování vedením ústavu. Daří se doplňovat pro účely výuky i návazné mimoškolní práce potřebnou didaktickou a informační techniku.

Oddělená místnost ve smyslu § 22, zákona č. 109/2002 Sb., není zřízena.

Ve sledované oblasti je patrna řada pozitiv i některé dílčí nedostatky – hodnoceno průměrem.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNÝCH A DALŠÍCH ČINNOSTÍ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb) poskytovaných daným zařízením

Název zařízení je v souladu s rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení.

Umísťovaným dětem je poskytováno plné přímé zaopatření ve shodě s citací příslušných právních norem – rozpornosti nezjištěny. Prověrkou osobní dokumentace dětí nebylo zjištěno opomenutí při poskytování specificky orientovaných služeb a servisu dětem s výraznějšími vzdělávacími potřebami, jsou respektovány odlišnosti v přístupu u dětí s kombinací postižení (mentálního a sociálního charakteru). Děti s výraznějším tělesným či smyslovým postižením, případně s vadami řeči v ústavu nejsou. Nabízené možnosti v oblasti výuky náboženství nebyly dětmi (ani jejich zákonnými zástupci) akceptovány.

Kapesné je dětem poskytováno v souladu s příslušnými předpisy a ve vztahu k výsledům hodnocení v daném období. Podklady pro přiznání odpovídající výše připraví příslušní vychovatelé výchovných skupin (zahrnuty i informace dalších kompetentních zaměstnanců ústavu). Kontrolu věcné správnosti provádí vedoucí vychovatel – zástupce ředitelky. Výše finanční hotovosti dětí je příslušnými vychovateli přesně evidována (výpočet kapesného, pokladní deník, formulář kapesného s podpisem dítěte). Přístup dětí ke svým hotovostem je zajištěn prostřednictvím příslušných vychovatelů. Zásada přiznání minimálně dvoutřetinové výše rozpětí věkové skupiny je důsledně dodržována – rozpornosti nezjištěny. Poskytování osobních darů je zahrnuto ve vnitřním řádu ústavu – narozeniny, jmeniny, vánoce, specifickou oblastí jsou i tzv. blokové dny s určením částky pro všechny děti. Další případné uvolnění prostředků může odsouhlasit ředitelka zařízení (Den dětí, Svátky písní apod.). Přímá věcná pomoc nebyla zatím poskytnuta – v poslední době (funkční období nového vedení) žádné dítě nekončilo pobyt v zařízení.

Příchod nově umístěvaného dítěte je oznamován příslušným diagnostickým pracovištěm, vlastní adaptační fáze je pak věnována zvýšená pozornost – osobní podíl vedení ústavu, sociální pracovnice i dalších pedagogických pracovníků. Dítěti je vhodně podána potřebná míra informací, jeho zařazení do příslušné výchovné skupiny má přípravnou i vlastní realizační etapu. Ve vlastní přímé výchovně vzdělávací práci je využíváno modelových situací, uplatňován princip osobního vzoru pedagogického pracovníka. Soustředěností vedení ústavu na kvalitativní posuny v oblasti úpravnosti prostředí se daří pozitivněji ovlivňovat vztah dětí k majetku, evidentní tlak je patrný v komunikačních kontaktech. V programové skladbě přímého výchovného působení jsou zařazovány dílčí psychorelaxační partie, pravidelná společná shromáždění mají náznak komunitní práce s dětmi. Je veden sešit se záznamy negativních projevů dětí (netradiční přístup) – bohatá škála využitelnosti a evidence.

Režimové složky korespondují s celkovou koncepcí resocializačních snah, rozpracovanost ve vnitřním řádu má diferencovanou podobu (všední den, víkend, dny volna). Jsou ujasněny časové etapy jednotlivých režimových náležitostí, je pravidelně zařazována příprava dětí na výuku v příštím dnu, čas pro pravidelná hodnocení s prvky autoregulace chování, volnější večerní uspořádání přibližuje vnitřní atmosféru ve výchovné skupině běžnému rodinnému životu (vliv pedagoga ovšem patrný). Tendencí je prohloubit především partnerský způsob kontaktu výchovného pracovníka s dítětem, lze zaznamenat určitou formu respektace názoru ve výchovné skupině. Pozitivní dopad má skutečnost poměrně výrazného zastoupení mužského prvku v celkové personální skladbě (ve výkonu noční služby – pomocní vychovatelé – je dodržen pokyn náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy k posílení bezpečnosti v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy).

Úvazkové náležitosti v oblasti výukové i mimoškolní výchovné činnosti jsou v pořádku – systém výkonu přímé výchovné práce vychovatelů nezakládá kumulaci doby služby a volna. Úvazek ředitelky je naplněn věcně správně, členění výkonu přímé práce s dětmi u vedoucího vychovatele – zástupce ředitelky bylo v průběhu inspekce upřesněno s dohodou vyšší úrovně transparentnosti v rámci rozpisu služeb v daném spektru střídání.

Vedená dokumentace v zařízení je v komplexu hodnocena jako průkazná, potřebná, věcná. Ve svém členění odpovídá citaci příslušného zákona. Ilustrativní doplňky kroniky (foto, výstřižky z regionálního i dalšího tisku) vhodně dokreslují i úroveň vnější prezentace zařízení a kontaktu dětí s veřejností. Zpracováváné videonahrávky dokumentují činnostní zaměření celkové koncepce práce s dětmi (zimní události, Svátek písní, letní prázdninová činnost, sportovní soutěže apod.).

Vnitřní řád zařízení byl aktualizován po vydání nového zákona o výkonu ústavní a ochranné výchovy, je zpracován i ve smyslu precizace základního poslání ústavu. V rámci komplexní inspekce bylo upozorněno na některé nepřesné formulace, používání pojmů (svěřenec) i nevhodnost některých opatření – všechny náležitosti byly operativně uvedeny na správnou míru. Součástí vnitřního řádu je i metodicky pokyn pro řešení případných mimořádných situací, zajištění zdravotní péče o děti, v dodatku č. 2 je pak provedeno rozpracování práv a povinností dětí umístěných v daném zařízení.

Děti jsou se svými právy a povinnostmi seznamovány průkazným způsobem, mají možnost se obrátit se svým skutečným či domnělým problémem na ředitelku a další pedagogické pracovníky, ví o své možnosti písemného podání zainteresovaným institucím, mají možnost se vyjadřovat k opatřením, která se jich týkají. Rozumí způsobu hodnocení.

Práva a povinnosti ředitelky zařízení jsou uplatňována v souladu s příslušným ustanovením zákona o ústavní a ochranné výchově. Je dodržována zásada respektování stanoviska orgánu sociálně právní ochrany dětí při řešení rozsahu kontaktů dítěte s osobami odpovědnými za výchovu, při řešení ubytování mimo zařízení v příslušných případech apod. Nebylo zjištěno porušení povinností vyplývajících z citace § 24, zákona č. 109/2002 Sb.

V rámci sledování využívání kapacity zařízení byla zjištěna ke dni inspekce 71 % naplněnost, vedená evidence dokládá vyšší úroveň, především v závěrech školních roků.

Mezi dětmi zařízení je v tomto školním roce umístěn v jednom případě i jedinec cizí státní příslušnosti – náležitosti jsou v pořádku.

Z důvodů věcně správné orientace a důsledného naplňování daných norem a předpisů, má ústav uzavřenu dohodu s odborníkem v dané oblasti.

Výsledky zjišťované školským zařízením

U dětí končících povinnou školní docházkou je soustředěná pozornost věnována další návazné péči, především z hlediska vhodné profesní orientace a možných perspektiv dítěte.

Ve školním roce 2001/2002 ukončilo povinnou školní docházkou 17 dětí, z toho 16 přešlo cestou diagnostického ústavu do dalších návazných zařízení, jedna dívka byla podmíněně ubytována mimo ústav v souvislosti s profesní přípravou (dosavadní situace je pozitivní), ve školním roce 2002/2003 se jeví předpoklad ukončení pobytu u rovněž 17 dětí, z toho zřejmě ve čtyřech případech bude možno realizovat záměr související s profesní přípravou mimo výchovný ústav.

Jako výrazně pozitivní skutečnost je možno označit fakt přechodu dětí z daného dětského výchovného ústavu do dětského domova – v poslední době byly realizovány tři případy (vždy

cestou příslušného diagnostického pracoviště). Tato okolnost svědčí o vhodně uplatňovaném systému reedukačního charakteru, dokládá úspěšnost individuálního přístupu.

Útěkovost je dlouhodobě předmětem zájmu pracovníků zařízení. V současné době jsou takto mimo ústav tři dívky - situace je spíše výjimečná, neboť během roku byla útěkovost prakticky nulová. Analytický pohled na případné situace tohoto typu je evidentní. V systému hodnocení je útěk považován za výrazně závažné porušení pravidel.

Hodnocení dosahovaných výsledků má v režimové skladbě své pevné místo, je pravidelnou součástí denního i týdenního programu – děti se v systému dobře orientují, systém je funkční. Přímou hospitací v rámci inspekce byl ověřen vhodný přístup vychovatelů k této složce přímého výchovného působení, poskytnutí prostoru dítěti ve smyslu určité sebereflexe při prodiskutování hodnoceného jevu či situace.

Týdenní programy přímé výchovné práce jsou zpracovávány v počátku příslušného týdne, podílí se oba skupinové vychovatelé, je brán v úvahu požadavek či přání dětí (flexibilita přístupu je zřejmá). Je kladen důraz na činnostní přístup – určitým zpestřením programové skladby jsou (v měsíčním intervalu) vkládány tzv. blokové dny.

Analýza sledované oblasti dokládá řadu pozitiv, hodnocení je spíše nadprůměrné.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Realizace vzdělávacích programů

Výuka v základní škole probíhá podle Vzdělávacího programu základní školy čj. 16 847/96 – 2 a ve zvláštní škole dle Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97 – 22. Vzdělávací programy jsou realizovány v souladu se zařazením do sítě škol.

Výuka v základní škole i ve zvláštní škole probíhá v souladu s učebními plány vzdělávacích programů.

Školní dokumentace je vedena řádným způsobem. Z organizačních a prostorových důvodů je výuka v některých třídách realizována formou práce v odděleních. Dle požadavků územně příslušného diagnostického ústavu na umístění dětí jsou změny prováděny i v průběhu školního roku. Tato pružnost vedoucích pracovníků je nezbytná pro lepší využívání kapacity zařízení. Vyučující mají zpracovány tematické plány na jednotlivé předměty, rozvržení učiva koresponduje se zápisy v třídních knihách. Z praktického hlediska není příliš vhodné zapisovat probírané učivo více ročníků do jedné třídní knihy. V průběhu inspekce byla s vedením ústavu dohodnuta změna, která přispěje k větší přehlednosti dané dokumentace (od pololetí bude zavedena třídní kniha pro každý ročník). Vedená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov je plně funkční. Kontrolní činnost ve škole provádí ředitelka ústavu, analýzu výsledků kontrol provádí. Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice, fyzice, chemii a rodinné výchově

Vliv odborné a pedagogické způsobilosti (z pohledu absolvování studia speciální pedagogiky) na kvalitu výuky nebyl ve sledovaných hodinách příliš patrný. Absenci speciálně

pedagogického vzdělání dokázali nekvalifikovaní učitelé kompenzovat mnohaletou učitelskou praxí i osobnostními předpoklady.

Motivace žáků byla vyučujícími uplatňována nejen na začátku vyučovací jednotky, ale dle potřeby i v jejím průběhu – zejména ve třídě zvláštní školy. Při hodnocení žáků vycházejí učitelé z pozitivních zjištění, v potřebné míře je využíváno pochval a povzbuzení. Nedostatky jsou formulovány taktně, excesy jsou ojedinělé. Sebereflexe a sebehodnocení i vzájemné hodnocení žáků se ve sledovaných hodinách objevily minimálně. Klima bylo ve sledovaných hodinách až na jednu výjimku velmi dobré, mezi vyučujícími a žáky panuje vzájemná důvěra. Na vynikající profesionální úrovni zvládl jeden z vyučujících opakované pokusy dvou žáků narušovat výuku.

Všichni vyučující byli na hodiny připraveni.

Použité vyučovací metody vzhledem ke stanoveným výchovně-vzdělávacím cílům ve sledované výuce byly vhodné a dostatečně pestré. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že většina vyučujících využívá mezipředmětových vztahů i osobních zkušeností žáků (fyzika, chemie). Žáci nejsou cíleně vedeni k tomu, aby dokázali co nejpřesněji formulovat a vyjadřovat své myšlenky. Opakovaně zjištěným nedostatkem je užívání nespisovného jazyka některými učiteli, v jednom případě i v hodině českého jazyka.

Psychohygienické podmínky výuky jsou průměrné. Učebny jsou esteticky upraveny, v malé míře je však – v porovnání s prostory pro mimoškolní činnost - k výzdobě využíváno žákovských artefaktů, v nepatrné míře je pak využíváno různých přehledů a obrazového materiálu souvisejícího s aktuálně probíraným učivem. Nemalou měrou se v tomto směru uplatňuje i kreativita jednotlivých vyučujících.

Materiální podpora výuky formou užití učebních pomůcek byla velmi rozdílná. Vynikající byla z tohoto aspektu hodina fyziky, žádných pomůcek naopak nebylo použito v hodinách českého jazyka. Vybavení školy učebními pomůckami vykazuje značné rezervy. Vedení ústavu provedlo po svém nástupu do funkcí výraznou reorganizaci kabinetů, řada zastaralých a nepoužívaných pomůcek byla vyřazena nebo převedena jiným školám. Pomůcková základna je nyní postupně doplňována. Vybavení školy učebnicemi je velmi dobré z kvalitativního hlediska, po přehodnocení počtu tříd zvláštní školy a základní školy při přijímání nových dětí, není všech titulů dostatek, což je vedením ústavu aktuálně řešeno.

Sledovaná oblast je na průměrné úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V rámci komplexní inspekce proběhla i tematická inspekce zaměřená na sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů. Dané oblasti je vedením ústavu věnována náležitá pozornost. Funkce metodika prevence sociálně patologických jevů je obsazena pracovníkem s potřebnou erudicí i s nezbytnou dávkou entuziasmu. Zařízení má zpracován Minimální preventivní program, k dispozici je dostatek odborné literatury. Zjištěné případy sociálně patologických jevů mezi dětmi jsou zaznamenávány včetně návrhů řešení.

Jejich četnost a závažnost koresponduje s daným typem zařízení, přijatá opatření jsou na potřebné profesionální úrovni.

Zařízení operativně spolupracuje s řadou zainteresovaných institucí. Pozitivně je hodnocena spolupráce s Dětským diagnostickým ústavem v Plzni i dalšími diagnostickými pracovišti, na

potřebné úrovni se rozvíjí i kontakty s orgány Policie, velmi konkrétní jsou vazby s referáty sociálních věcí – úsekem sociálně právní ochrany dětí. Nově dochází ke spolupráci se státním zastupitelstvem – návštěvy v zařízení byly již realizovány. Pozitivní jsou i vazby s obcí.

Dětský výchovný ústav se pravidelně účastní řady soutěžních akcí regionálního charakteru (sportovní zaměření, rukodělné činnosti), sám organizuje kulturní akci „Svátek písní“ – letos již 15. ročník (výrazný osobní podíl některých pracovníků zařízení). Jsou v rámci pozitivních kontaktů umožňovány praxe studentů (Jabok, VOŠ sociálně právní), pro zlepšení odborné přípravy pracovníků – hlavně pedagogů, jsou pořádány (v rámci porad či samostatně) semináře s aktuální tematikou. Zjevná je i prezentace poslání a výsledků práce v tisku.

Specifickým obdobím chodu zařízení je letní prázdninová činnost. Přípravě, výběru místa i celkové organizaci služeb a personálního obsazení je věnována potřebná pozornost – realizace probíhá i s ohledem na řešení reprofilačních záměrů v ústavu. Programově je využíváno krytého bazénu v Klatovech, zařazovány jsou návštěvy kulturních akcí, atd. Vhodně jsou výchovně zařazovány výběrové činnosti související s orientací výchovného pracovníka (myslivost, aj.).

Prověrkou úseku zajištění nezbytné zdravotní péče byla ověřena vhodná míra evidence podávání léků – dítě má svou zdravotní kartu, léky jsou rozepsány, podání příslušným pracovníkem parafováno. Každá výchovná skupina má zdravotní deník s upřesněním stavu dětí, evidencí lékařských ošetření a návštěv u specialistů, jsou touto cestou předávány pokyny pro vychovatele, pomocné vychovatele apod. Jedna pracovnice vychovatelského sboru má střední zdravotnickou kvalifikaci a je pověřena „řízením“ dané oblasti (úroveň velmi dobrá). Na dobré úrovni se rozvíjí spolupráce se zdravotnickými institucemi, uzavřená dohoda ordinační doby přímo v zařízení (1 x měsíčně pedopsychiatr) výrazně napomáhá.

Další aktivity jsou hodnoceny v pásmu spíše nadprůměru.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení
2. Dodatek č. 4 zřizovací listiny
3. Roční plány práce pro školní roky 2001/2002 a 2002/2003
4. Výroční zpráva za školní rok 2001/2002
5. Vnitřní řád zařízení
6. Rozvrh výuky a rozpis služeb vychovatelů
7. Úvazkové náležitosti pedagogických pracovníků (včetně vedení)
8. Přehled letní prázdninové činnosti 2001 a 2002
9. Evidence podávání léků
10. Týdenní programy přímé výchovné práce
11. Evidence a systém poskytování kapesného a osobních darů
12. Osobní spisy dětí, sociálně právní agenda
13. Podklady kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků
14. Kniha denní evidence událostí v zařízení

ZÁVĚR

Vedení dětského výchovného ústavu věnuje odpovídající míru pozornosti zlepšování a růstu kvalifikační základny pedagogického sboru i dalších úseků. Je zpracován harmonogram studia i účasti na dílčích vzdělávacích akcích. Erudiční úroveň speciálně pedagogického charakteru má pozitivní trend.

Materiálně technické podmínky zatím plně neodpovídají potřebám zařízení – vedení ústavu směřuje aktivitu i ostatních pracovníků ke zlepšování stavu (posun zcela evidentní). Došlo k pozitivním změnám jak v úpravnosti prostředí, tak i celkovém uspořádání, pro účely přímé výchovně vzdělávací práce s dětmi se daří budovat vhodné podmínky. Zatím citelně chybí dopravní prostředek.

Celkové pojetí resocializační práce je orientováno k preferenci činnostního charakteru, zjevná je tendence budování stimulačně a motivačně pojatých přístupů. V tomto smyslu jsou koncepční záměry vedení ústavu jasné.

Ústav své základní poslání plní.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	Zd. Slomek v. r.
Člen týmu	PaedDr. Pavel Bártík	Pavel Bártík v. r.

V Českých Budějovicích dne 15. ledna 2003

Datum a podpis ředitelky zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. 1. 2003

Razítko

Ředitelka zařízení nebo jiná osoba oprávněná jednat za zařízení

Podpis

Mgr. Jana Bittnerová

Bittnerová v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1	2003-02-04	235/2003
ČR Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Částkova 78, 326 00 Plzeň	2003-02-04	234/2003

Připomínky ředitelky zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány